

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 231/2016
21.12.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обојице из ..., ВВ из ..., ГГ из ... и ДД из ..., чији је пуномоћник Никола Марковић, адвокат из ..., против туженог „ЂЂ“ ... из ..., чији је пуномоћник Зора Антонијевић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5189/15 од 29.10.2015. године, у седници одржаној на дан 21.12.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5189/15 од 29.10.2015. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Младеновцу П бр.1142/10 од 02.06.2015. године, ставом првим изреке утврђено је да је од правних претходника тужилаца без правног основа 1948. године одузето грађевинско земљиште укупне површине од 0,60,38 ха раније парцеле ... и ... КО ..., а сада део кат. парцеле .../... КО ..., цела површине 2,52,74 ха у корист туженог, ради изградње „...“ која се налази у саставу фабрике „ЂЂ“. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима исплати укупно 12.873.016,00 динара, према сувласничким уделима ближе описано у том ставу изреке, заједно са законском затезном каматом почев од 12.02.2008. године до исплате и ставом трећим обавезан тужени да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка.

Апелациони суд у Београду је пресудом Гж 5189/15 од 29.10.2015. године, делимично одбио као неосновану жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду у ставовима првом, делу става другог у односу на досуђену накнаду и у ставу трећем изреке, док је ставом другим изреке првостепену пресуду преиначио у преосталом делу става другог изреке, тако што је обавезао туженог да тужиоцима на износ накнаде од 12.873.016,00 динара, исплати законску затезну камату почев

од 02.06.2015. године до исплате, док је захтев тужилаца за исплату камате почев од 12.02.2008. до 01.06.2015. године одбио као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену благовремено је изјавио ревизију тужени, побијајући је због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу овлашћења из члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“, број 72/11 и 55/14), у границама разлога наведених у ревизији, а пазећи по службеној дужности на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП и на правилну примену материјалног права, Врховни касациони суд је нашао да ревизија туженог није основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су правни следбеници сада пок. ЕЕ, његови унуци и прауници, који је 1937. године био уписан као земљишно књижни власник парцела ... и ... њиве „...“, укупне површине 0,60,38 ха. Ове катастарске парцеле одузете су правном претходнику тужилаца без накнаде и у поседу су туженог. Катастарска парцела .../... је у потезу ... под називом земљиште под зградом, објектом и земљиште уз зграду објекат укупне површине 2,52,74 хектара. На овој парцели уписана је државна својина а тужени корисник са уделом од 19.235/25.274 док су тужиоци сувласници и то тужилац ЖЖ са уделом од 1006/25274, тужилац ЗЗ са уделом од 1006/25274, тужилац ВВ са уделом од 2014/25274, тужилац ДД са уделом од 1006/25274. Приликом оснивања земљишних књига 1937 године кат. парцела ... и ... биле су уписане у ЗКУЛ ..., као својина ЕЕ, а 1938. године мењана је њихова површина и то парцеле ... од 0,2469 ха на 0,2358 ха, а 1968. године мењана је површина парцеле ... са тадашње површине 0,42,56 ха на површину од 0,3680 ха. У 1994. години измењена је култура земљишта па су парцеле – њиве у новом стању уписане као земљиште под зградом ... и уз зграду, а у поступку израде катастра непокретности упоређени су подаци из катастар земљишта, земљишне књиге и обнове премера из 1979. године, вршена је аерофотограмеријским снимањем. После тога је формирана катастарска парцела ... КО ... а у њу су у целости ушле раније парцеле из земљишне књиге ... и ... КО ..., у укупној површини од 0,60,38 ха. На овај начин добијено је сувласништво на овој великој парцели укупне површине 6,51,39 ха, на ЕЕ и туженог „ЂЂ“ на земљишту, а према власничким подацима у земљишним књигама и подацима о зградама и другим грађевинским објектима уписан је тужени „ЂЂ“. Нови катастар ступио је на снагу 18.03.2005. године и тада су за катастарску општину ..., престале да важе земљишне књиге. На захтев туженог од 12.10.2005. године извршено је издвајање кат. парцела ... и ... из ново формиране парцеле ... КО ... и формирана кат. парцела .../... површине 3,98,65 уписана у ЛН ..., на носиоца права коришћења туженог и парцела .../... уписана у ЛН ... укупне површине 2,52,74 ха са носиоцима права коришћења туженим са уделом од 19236/25274 и ЕЕ са уделом од 6038/25274. Катастарске парцеле ... и ... садржане су у новоформираној парцели .../... КО У копији плана, наведена парцела је део фабрике и излази на главну улицу и регионални пут Младеновац-Београд односно Београд-Ниш. У 1948. години вршена је експропријација земљишта њива „...“, кат. парцела ..., површине 2,24,60 ха власништво ИИ и кат. парцела ..., њива „...“, површине 0,39,86 ха и кат. парцела ... у површини од 0,50,39 ха власништво ЈЈ и према оба решења произлази да су истовремено са одузимањем земљишта

одређене и накнаде сопственицима земљишта и извршен упис промене власништва у земљишним књигама. У 1973. години, извршена је по захтеву туженог доградња ... у кругу радне организације „ЂЂ“, на деловима кат. парцела ..., .../..., .../..., ... и ..., све у КО У поступку је утврђено да правном претходнику тужилаца односно тужиоцима није исплаћена било каква накнада за ове парцеле које нису у поседу правног претходника тужилаца а ни тужилаца више од 40 година, већ су у поседу туженог на којима он има изграђене објекте.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања правилно је по оцени овога суда примењено материјално право када је утврђено да је земљиште без правног основа на коме су сувласници тужиоци, предато туженом који на овом земљишту врши својинска овлашћења до данас, при чему ни тужиоцима ни њиховим правном претходнику није исплаћена накнада, те је земљиште фактичко одузето од правног претходника тужилаца, због чега је и по оцени овога суда тужени у обавези да тужиоцима за одузето земљиште исплати накнаду у висини њихових сувласничких удела, чија је висина утврђена налазом и мишљењем судског вештака.

И по становишту Врховног касационог суда, трајним заузимањем непокретности тужени односно његов правни претходник извршио је њихово фактичко одузимање без спровођења одговарајућег управног поступка. Потраживање накнаде за ово земљиште не застарева и уколико накнада није одређена решењем надлежног органа у управном поступку или одлуком суда може се увек тражити. Када је накнада за одузете непокретности које су по неком основу прешле у тада друштвену својину и која накнада се одређује по службеној дужности, већ одређена поравнањем односно одлуком суда, потраживање тако утврђене накнаде застарева по члану 379. ЗОО. С обзиром, на у поступку утврђену чињеницу, да накнада власнику заузетих непокретности није исплаћена потраживање те накнаде није застарело и власник одузетих непокретности на њу има право и према одредбама важећег Закона о експропријацији. Према члану 72. став 2. овог Закона, поступак одређивања накнаде за експроприсану непокретност у коме до дана ступања на снагу Закона није закључен споразум о накнади односно није донета правноснажна судска одлука, окончаће се по одредбама тог закона. То значи да ранијем сопственику односно његовим правним следбеницима припада право на накнаду одређену по тржишној цени одузетих непокретности, а према околностима у моменту доношења првостепене одлуке о накнади у смислу члана 41. став 2. Закона. Висина накнаде за експроприсано пољопривредно и грађевинско земљиште, одређена је члановима 42. и 43а Закона о експропријацији.

Због тога нису основани наводи туженог у ревизији да је накнаду за ово земљиште требало исплатити као за пољопривредно земљиште какво је било у тренутку одузимања од правног претходника тужилаца. Осим тога, неосновани су и наводи туженог да је извршена експропријација у 1948. години, катастарских парцела ... и ... КО ..., јер о томе тужени није пружио доказе а тужиоци односно њихов правни претходник као земљишно књижни власник спорног земљишта у последњих 40 година нису били у поседу ових непокретности, земљиште им није одузето на основу било какве одлуке у управном поступку нити им је за то исплаћена накнада а својинска овлашћења на том земљишту је вршио и врши

тужени. Ово земљиште, привдено је намени за потребе туженог, претходно формално није одузето а изградња од јавног интереса је дозвољена на земљишту које није формално експроприсано, због чега је дошло до фактичког одузимања од стране туженог. На овај начин, како то правилно налазе другостепени и првостепени суд, повређена су и угрожена субјективна права тужилаца на овом земљишту и повређено њихово право на мирно уживање имовине. Због тога је тужени у обавези да плати накнаду која је утврђена мишљењем судског вештака, имајући у виду статус и положај земљишта, степен изграђености комуналне инфраструктуре и стања на тржишту, а према сувласничким уделима сваког од тужилаца.

Како се осталим ревизијским наводима не доводи у сумњу правилност побијане одлуке, Врховни касациони суд је одбио као неосновану ревизију туженог и одлучио као у изреци применом члана 414. ЗПП.

**Председник већа-судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић